

covní schopnosti, bytové poměry, kulturní a společenský život), výši důchodu (nárok na vzniká ve Francii až dosažením 65. roku věku), zaměstnanost důchodců a jejich sociální podporu. Dospívá k závěru, že jejich poměry jsou v této zemi celkem málo příznivé a doporučuje v souladu s návrhy uvedené komise vytváření dalších vhodných pracovních příležitostí pro starší lidi. K tomu cíli je nutné překonávat některé předsudky o starších lidech, kteří sice mají méně fyzických sil, ale na druhé straně zase mnoho zkušeností, vyrovnanější pracovní tempo a dobrou pracovní morálku.

Výskyt podobných otázek i u nás (přirůstek starších ročníků, vyšší úmrtnost svobodných a vdovců, průměrný vyšší věk pracujících zemědělců) zvyšuje poutavost spisu, obsahujícího některé zajímavé myšlenky — např. že ženy, dosahující v průměru vyššího věku, by měly později odcházet do důchodu (s. 80), námět na vytváření zvláštních pracovních příležitostí pro starší pracovníky (poradci, správci, inspektori, s. 103), že je třeba postupného přechodu do období úplného odpočinku překládáním na lehčí práce (s. 104, 125).

V socialistických zemích se těmto otázkám věnuje pozornost již delší dobu. Už v roce 1953 vyšel u nás český překlad výborné práce akademika Z. G. Frenkela *Prodloužení lidského života a činné stáří*, která — byť posuzovala problém především z hledisek lékařských — se zabývala i otázkou vhodných zaměstnání pro osoby dosáhnoucí vyšší věkové hranice. Od té doby byla vydána řada opatření, jež pomáhají starým občanům. Přesto si Paillatův spisek zaslouží, aby byl čten.

F. P.

Ivan Címa: Společenská spotřeba (Ekonomický obsah společenské spotřeby a její územní proporcionálnost)

Praha 1966, Svoboda, 234 str.

Jak píše v předmluvě Miroslav Tuček, je tato kniha „ekonomickou studií a jako taková je průkopnickou teoretickou prací o některých ekonomických aspektech společenské spotřeby v socialistické společnosti. V československé ekonomické literatuře navazuje na poměrně popularizátorsky zaměřenou knihu K. Pince a ze sovětské literatury na některé úvahy akademika S. Strumilina.“

V první části knihy se autor zabývá vymezením pojmu a problematikou hodnocení a tendencí rozvoje společenské spotřeby. Druhá část této práce probírá oblastní problematiku rozvoje společenské spotřeby, a to v kapitole o otázkách oblastního vymezení, řízení a financování společenské spotřeby a v kapitole o problémech zajišťování proporcionality a objektivizace zdrojů určených na rozvoj společenské spotřeby v jednotlivých oblastech státu. Územní proporcionálnost rozvoje společenské spotřeby spočívá v cílevědomém proporcionálním usměrňování rozvoje jednotlivých druhů zařízení.

V. R.

Ján G. Žatkuliak: Psychológia a sociológia v hospodárskej praxi

Bratislava 1965, Slovenská technická knižnica (bibliografie č. 4), 53 str.

Průručka je vydána hlavně pro potřeby pracovníků informačních středisek knihoven a podniků. Obsahuje proto především bibliografii k danému tématu, přehled psychologických a sociologických pracovišť v ČSSR s nástinem jejich pracovního zaměření (na základě podkladů ze SČ 1965 č. 3), zásady meziknihovní výpůjční služby a adresy vědeckých knihoven, kde je možno si vypůjčit zahraniční odbornou literaturu.

Kromě toho knížka stručně uvádí definici psychologie a jejich odvětví, charakterizuje úlohu psychologie v hospodářském životě, cituje návrh statutu průmyslového psychologa, vzniklý na celostátní konferenci psychologů pracujících v oblasti ekonomické psychologie roku 1960 v Praze.

Ze sociologie uvádí stručně její aktuální úkoly, zvláště výzkum sociálních přeměn v důsledku vývoje charakteru práce, výzkum problémů sociální struktury, problémů spjatých s rozvojem řízení společnosti, problémů souvisejících s kulturní revolucí. Zmínuje se o některých disciplínách hospodářské sociologie, např. o sociologii práce, průmyslu, techniky, společenských skupin. Všimá si i rozvoje hospodářské sociologie v zahraničí.

V. R.

Roman Rutkowski: Sociologické základy osvětové práce

Z polštiny přeložil Ján G. Žatkuliak. Vydal Osvetový ústav v Bratislavě 1964. 35 s.

Cieľom tejto štúdie je poučiť osvetových pracovníkov o tom, v čom im môže sociológia pomôcť skvalitniť a uľahčiť ich prácu. Východiskom autora je preto téza, že osvetová práca ako spoločenská kategória sa rozvíja v rámci organizácie spoločenského života. Poznať súkolie tohto mechanizmu umožní osvetovým pracovníkom hlbšie pochopiť proces ich pôsobenia. A toto poznanie je podmienkou pre vykonávanie racionálnej osvetovej politiky. Výskum sociologických základov osvetovej práce nastoľuje predovšetkým dva kľúčové problémy: problém zákonitosti rozvoja kolektívneho života a problém kultúrno-osvetovej práce ako spoločenskej inštitúcie. Ďalšie kapitoly sú vlastne interpretáciou spomenutých problémov. Preto sa v nich Rutkowski zaoberá zákonitostami spoločenského vývinu a problematikou spoločenského organizmu. V tejto súvislosti upozorňuje na rozlíšenie dvoch pojmov — organizácie a spoločenskej štruktúry. Spomenuté problémy sú autorovi základom, na podklade ktorého podáva definíciu kultúrno-osvetovej práce ako „spoločenskej inštitúcie, vytvorenej spoločnosťou a slúžiacej stvárňovaniu vedomia, morálneho postoja, správania a konania ľudí, ktorí sú členmi tejto spoločnosti“ (str. 21).

Po tejto definícii prechádza autor „in medias res“ — k špecifickým sociologickým